

225165 - Miras ilmiyle ilgili bir takım kurallar ve meseleler

Soru

Mirasla ilgili en önemli hükümler nelerdir?

Detaylı cevap

Miras ilmi en önemli şeri ilimlerinden biridir. Nisa suresinin üç ayetinde yüce Allah bir çok hükmünü belirtmiştir. Daha sonra sünnet bu hükümleri detaylıca izah etmiştir. Sahabeler bu ilimle ilgilenmiş ve onlardan sonra gelen tabiinler de gerekli ilgiyi göstermişlerdir. Ayrıca bu ilimle ilgili bir çok eser ortaya çıkmıştır. Bu ilimle ilgili önemli meseleleri zikretmek istiyoruz:

Mirasın rükünleri üçtür: Mirasçı, miras bırakan ve miras hakkı (varlıklar)

Mirasın şartları üçtür:

Birincisi: Miras bırakanın ölüm esnasında mirasçının hayatta olması veya anne rahminde bulunmasıyla hayatta olma hükmünde olması. Anne rahminde olan çocuk iki şartla mirasçı olabilir. Miras bırakanın ölümü esnasında rahimde olması kesinlik kazanması, ikincisi canlı olarak doğması.

İkinci şart: Miras bırakanın ölümü kesinleşmesi ve kayıp olması gibi ölümlere ilhak edilmesi.

Üçüncü şart: Mirasçı olma sebebini bilmek ve mirasçı olunacak yakınlık derecesini bilmek.

Mirasın üç sebebi bulunmaktadır:

1-Nikah: İlişki kurulmasa da geçerli bir nikahın kıyılması. 2-Azad etmek. 3-Soy (akrabalık).

Mirası engelleyen üç husus bulunur: Kölelik (köle mirasçı olmaz) Öldürme (Katil, öldürdüğü kişiye mirasçı olamaz) din farklılığı (kafir Müslümana mirasçı olamadığı gibi Müslüman kafire mirasçı olamaz)

Erkeklerden mirasçı olanlar on beş kişidir: Oğul, oğul oğlu (ne kadar aşağı soya inerse bile geçerlidir) baba, baba tarafından dede (soy bakımından ne kadar yukarıda olsa da geçerlidir) erkek kardeş, baba tarafından kardeş, anne tarafından kardeş, erkek kardeşin oğlu, baba tarafından kardeş oğlu, amca, baba tarafından amca, amca oğlu, baba tarafından amca oğlu, koca, azan eden efendi.

Mirasçı olan kadınlar on kişidir: Kız, oğul kızı (babası soy bakımından ne kadar aşağıda olsa da geçerlidir) anne, anne tarafından nine, baba tarafından nine, kız kardeş, babanın kız kardeşi, annenin kız kardeşi, kadın eş, azad eden sahibe.

Miras iki türdür: farz ve tasib. Farz olan şer'i olarak mirasçı için belirlenen miktarlardır. (yarı, çeyrek, üçte bir...) tasib ise farz olan hisse sahipleri haklarını aldıktan sonra mirasçının geri kalan tüm varlığı almasıdır.

Allah'ın kitabında belirlenen miras hisseleri altıdır: Yarı, dördte bir, sekizde bir, üçte ikisi, üçte bir, altıda bir.

Farz hisse sahipleri haklarını aldıktan sonra bir şey kalırsa alırlar kalmazsa bir şey almazlar. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem bu konuda şöyle demiştir: "Farz sahiplerine haklarını verin kalanı en yakın erkek akrabaya verin" (Buhari 6732, Muslim 1615)

Miras hükümlerinin detayı ve her mirasçının durumu ince detayları gerektirir. Bu kısa cevaba sığdırmak mümkün değildir. Bu konuda telif edilen kitaplara başvurulabilir. En kolay eserler: El Fevaid el celiye fi el mebahis el faradiye/ Şeyh Abdulaiz bin Baz.

Teshil el Feraid/Şeyh Muhammed bin Useymin, Tahkikat el mardiyeye fi el mebahis el faradiye/ şeyh Salih el Fevzan.

En iyisini Allah bilir.